

Nr 258.

Av herr **Frändén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förmynderskap m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 53 med förslag till lag om förmynderskap m. m. är föranledd av en riksdagens skrivelse den 15 april 1902. I sagda skrivelse hade riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, huruvida icke mera betryggande föreskrifter rörande kontrollen över förmyndares förvaltning av omyndigs tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar kunde ernås.

Det må medgivnas, att vad riksdagen i sin skrivelse äsyftat ej lärer fullt kunna vinnas utan någon inskränkning i den förvaltningsfrihet, som förmyndarna hittills åtnjutit och i stort sett ej heller missbrukat; kontroll underlättas genom minskad handlingsfrihet. Men fråga är om ej i propositionen förvaltningsfriheten, vilken för ett gott utövande av förmyndarefunktionen är av betydande vikt, blivit beskuren i större omfattning än som varit behöfvig. Frågan har av lagrådet uppkastats, men lagrådet har ansett, att de yppade betänkligheterna ej torde vara av den styrka, att man med hänsyn till dem borde avstå från den större trygghet, som med propositionen stöde att vinna, varjämte lagrådet med hänsyn till förmyndarens ökade arbetsbörd och den föreslagna nya kontrollerande myndigheten uttalat hopp om lättnader och förenklingar vid lagtillämpningen.

Frånsett den redogörelse- och redovisningsskyldighet, som av ålder och enligt sakens natur påvilar en förmyndare, föreslås i propositionen, utom åtskilligt annat, följande åligganden för en förmyndare. Förmyndaren skall

1. om myndlingen fyllt sexton år, höra honom om hans mening i angelägenheter av vikt, så framt det lämpligen kan ske, 6.5;
2. giva den kontrollerande myndigheten ävensom rätten erforderliga upplysningar, 6.6;
3. tillse att i oskift bo bodelning verkställes, 7.4;
4. sälja den omyndiges lösören, dock med vissa undantag, 8.2;
5. pröva om myndlingens aktier, värdepapper och fordringshandlingar med trygghet kunna behållas och, om så icke är fallet, försälja värdehandlingarna och indriva fordringarna, dock först när det lämpligen kan ske, 8.3;
6. göra myndlingens penningmedel räntebärande, men vid sina strävanden härutinnan hålla sig inom vissa, i propositionen angivna, snäva gränser, 8.4;

7. om myndlingens aktier, obligationer, skuldebrev och andra värdehandlingar överstiga visst belopp sätta dem i öppet förvar uti bank, med förbehåll tillika att medlen ej få uttagas utan kontrollmyndighetens tillstånd, 8.s och 9;

8. efter uppteckning av dödsbo, däri omyndig äger del, till kontrollmyndigheten lämna avskrift av bouppteckningen, 7.s;

9. till kontrollmyndigheten lämna förteckning över egendom, som står under förmyndarens förvaltning, 9.2;

10. betala arvode till kontrollmyndigheten, 3.7.

Härutöver skall förmyndaren inhämta den kontrollerande myndighetens, överförmyndarens, samtycke till:

avtal om sammanlevnad i oskift bo, 7.3;

bodelning eller skifte, som sker annorledes än genom lottning, 7.5;

inköp för myndlingens räkning av aktier eller därmed jämförliga värdepapper eller för utlåning av myndlingens medel mot annan säkerhet än inteckning i fast egendom, 8.5;

uttagning ur bank av nedsatt värdehandling;

upptagning av lån för myndlingens räkning i vissa fall eller om lånen äro av viss art.

Betraktade såsom råd äro en hel del av de ovannämnda bestämmelserna av värde, men att göra dem till förpliktande synes oss vara att gå för långt. Förmyndaren tvingas till ideliga förhandlingar med kontrollmyndigheten och denna blir ideligen besvärad av förmyndarna, desto mera ju samvetsgrannare de äro. Ej heller torde bestämmelserna alltigenom passa för svenskt folklynne; förmyndaren vill ej bliva behandlad såsom en misstänkt. Om förmyndarskapslagen oförändrad eller i huvudsak oförändrad blir antagen, frukta vi, att av densamma skall särskilt på landsbygden, till skada för dem, som behöva förmyndare, skapas en allmän olust att bliva förmyndare. Förslagets bestämmelser böra lättas i förhållande till förmyndaren, men att därom framställa utfört förslag synes oss ej erforderligt. Vi vilja endast framhålla, att lagen bör innehålla endast de huvudsakligaste föreskrifterna om förmyndarens skyldigheter. Om i övrigt råd eller hänvisningar till honom må anses nyttiga, må de intagas i instruktion eller stadga.

Jämlikt de grunder för beräkningen av förmyndarearvodet, vilka för vanliga fall skola gälla, bliva arvoden esomoftast allt för ringa, 8.18. Lagen bör därför bereda förmyndaren möjlighet att få arvode större än det i allmänhet tänkta, utan att förmyndaren därför skall behöva besvara rätten.

Då den nuvarande kontrollmyndigheten, granskningsgodemännen, i stort sett arbetat tillfredsställande och såsom rådgivande myndighet torde överträffa den nyföreslagna, anse vi, att de kommunala granskningsgodemännen böra behållas. Vad vidkommande dem må anses ytterligare erforderligt är egentligen endast att lagen i någon mån skärper deras upp-

gifter. Vid bestämmandet av den ifrågasatta skärpningen bör vad propositionen föreslagit beträffande överförmyndaren tjäna till vägledning.

Övriga delar av lagförslaget lämnas av oss i det hela utan anmärkning. Då vi emellertid hålla för osannolikt, att en tillfredsställande omarbetning av förmynderskapslagen i de avseenden, vi framställt betänkligheter emot densamma, under pågående riksdag skall kunna medhinnas, anse vi, att med antagande av propositionen må anstå och att densamma följaktligen nu må avslås. Vi ansluta oss så mycket hellre till en dylik uppfattning, som någon fara i dröjsmål ej torde föreligga.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte lämna Kungl. Maj:ts proposition nr 53 med förslag till lag om förmynderskap m. m. utan bifall;

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t måtte låta omarbeta dels de kapitel i den föreslagna förmynderskapslagen, vilka angå förvaltningen av omyndigs egendom, i syfte att i dem må införas endast de huvudsakliga bestämmelserna rörande förvaltningen, och dels de kapitel, som angå tillsynen, i syfte att de nuvarande granskningsgodemännen må bibehållas, men med ökade skyldigheter och befogenhet för granskningsgodemännen, ävensom därefter för riksdagen framlägga förslagen till förmynderskapslag m. m. ändrade i de delar, som angivits.

Stockholm den 11 mars 1924.

A. O. Frändén.

Erik Anderson,
Hägelåkra.

K. J. Gustafsson.